

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
AKADEMIA POLONIJA W CZĘSTOCHOWIE

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**НАПРЯМИ ТА СУЧАСНІ
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН:
ЕКОНОМІЧНІ
ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ**

8 травня 2020 року
м. Ужгород

УДК 339.9+327(063)

H27

За загальною редакцією:

Палінчак М. М., доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин УжНУ.

Приходько В. П., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин УжНУ.

Andrzej Krynski, доктор габілітований, професор, ректор Полонійського університету (Республіка Польща).

Martin Grešš, PhD., doc. Ing.

Katarína Brocková, doc. Ing. JUDr., PhD., LL.M.

Рецензенти:

Мікловда В. П., доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України.

Ярема В. І., доктор економічних наук, професор.

Напрями та сучасні чинники розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 8 травня 2020 року) / За заг. ред.: М. М. Палінчак, В. П. Приходько, А. Krynski. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 216 с.
ISBN 978-966-992-102-4

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Напрями та сучасні чинники розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти» (8 травня 2020 року, м. Ужгород), у яких розглядаються проблеми економічної теорії та історії економічної думки, світового господарства і міжнародних економічних відносин, економіки та управління національним господарством, економіки та управління підприємством та інші питання.

УДК 339.9+327(063)

ISBN 978-966-992-102-4

© Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет», 2020

НАПРЯМ 7. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ
ВИЗНАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ
СТАНДАРТАМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бондаренко Н. М., Приходько М. О. 122

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ
ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Лісовська Н. В. 125

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МОТИВАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Черкашина Т. В., Іванова А. Д. 129

НАПРЯМ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

FINANCIAL MATHEMATICS AS A TOOL
FOR BUSINESS VALUATION

Aleksieienko I., Poltinina O. 133

СУТНІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

Євдокімова М. О., Савченко Б. М. 137

РИЗИКИ БАНКІВСЬКОГО ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ
ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ

Міщук К. М., Заячківська О. В. 140

FISCAL INCENTIVES DURING THE WORLD'S ECONOMIC CRISIS

Rud O. 144

АНАЛІЗ ПЕРЕСТРАХОВОГО РИНКУ ЯК СТАБІЛІЗАТОРА
СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Терещенко Т. Є. 147

НАПРЯМ 9. ФІНАНСИ ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

ПРИНЦИПИ КОНЦЕПЦІЇ BEYOND BUDGETING

Витвицька У. Я., Пукіш О. В. 153

НАПРЯМ 10. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ВІВЧАРСТВА
ТА КОЗІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Макаренко О. І. 157

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ В ЕКОНОМІЦІ ТА ЇЇ ВРАХУВАННЯ
ЗА ДОПОМОГОЮ АПАРАТУ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

М'ячин В. Г., Зибайло С. М., Мирошніченко О. В. 161

Секційне засіданн
Фінанси, гроші та кредит

Міщук Катерина Миколаївна

студентка спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування»
Національний університет водного господарства та природокористування

*м. Івне, Україна***Заячківська Оксана Василівна**

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансів і економіки природокористування
Національний університет водного господарства та природокористування

м. Івне, Україна<https://orcid.org/0000-0002-8792-9204>

**РИЗИКИ БАНКІВСЬКОГО ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ТА
МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ**

Розвиток світових фінансових ринків, прихід зарубіжних гравців, що спеціалізуються на проектному фінансуванні (ОТП Банк, BNP Paribas) на вітчизняний ринок банківських послуг, а також загальне зростання капіталізації української банківської системи призвели до появи нової банківської послуги – проектного фінансування. Даний вид банківських послуг в Україні впроваджується за класичними методиками міжнародних банків, відповідно до яких реалізація даного виду фінансування потребує створення в кредитних установах окремого спеціалізованого департаменту, який займається виключно проектним фінансуванням.

Нажаль, реалізація програм проектного фінансування в Україні практично не регулюється законодавством. Законодавчо-нормативним підґрунтям проектного фінансування в Україні є: Закон України «Про банки та банківську діяльність» [2].

Під проектним фінансуванням розуміють надання банком цільового кредиту для реалізації інвестиційного проекту, за якого забезпеченням платіжних зобов'язань виступають грошові доходи від його реалізації та активи, що відносяться до нього. Серед характерних ознак проектного фінансування виділяють високий рівень ризику через значний обсяг капіталовкладень та протяжність у часі. Отже, проектне фінансування постає як

форма фінансування проекту без застави, відоме як фінансування під майбутній грошовий потік. З огляду на аспекти практичного застосування проектне фінансування постає як цілісна система, яка охоплює всі аспекти розробки проекту та договірних відносин в процесі його реалізації.

Відсутність офіційної статистики щодо участі банків у проектному фінансуванні значно ускладнює дослідження даного явища. У зв'язку з цим варто звернутись до інформації, яку пропонують банки, що здійснюють свою діяльність на цьому ринку. Аналіз показує, що частина з них відразу позиціонує себе як суб'єкт проектного фінансування, пропонуючи таку послугу своїм клієнтам, в той час як інші воліють називати її терміном кредитуванням під інвестиційний проект. Аби відслідкувати дану тенденцію було складено матрицю послуг українських банків з фінансування проектів (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця послуг топ-30 банків України на ринку проектного фінансування

№	Назва банку	Банк здійснює проектне фінансування	Банк здійснює фінансування інвестицій у іншій формі	Банк не здійснює фінансування
1	2	3	4	5
1	Райффайзен Банк Аваль	+	+	
2	УкрСиббанк	+		
3	КредіАгріколь Банк		+	
4	ОТП Банк	+	+	
5	ПроКредит Банк		+	
6	Укргазбанк		+	
7	Приватбанк			+
8	Кредобанк		+	
9	Ощадбанк		+	
10	ПУМБ			+
11	Альфа-Банк	+	+	
12	Укрексімбанк	+	+	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13	Правекс банк			+
14	Ідея Банк			+
15	Таскомбанк		+	
16	Банк Південний		+	
17	Піреус Банк			+
18	Універсал Банк			+
19	Альянс Банк			+
20	Восток Банк		+	
21	А-Банк			+
22	Кредит Дніпро Банк			+
23	Сбербанк	+	+	
24	МТБ Банк		+	
25	Форвард Банк			+
26	Глобус			+
27	Акордбанк			+
28	Львів			+
29	Індустріалбанк			+
30	Мегабанк			+

Рейтинг банків визначено на основі джерела [1]

Наразі в Україні функціонує трохи близько 80 банківських установ. Зрозуміло, що проектне фінансування є тим продуктом, яке не можуть собі дозволити невеликі регіональні та фінансово нестійкі банки. Тому для дослідження було обрано топ-30 банків згідно з їх офіційним рейтингом за ступенем фінансової стійкості за 2019 рік.

Як бачимо з таблиці 1, лише шість банків в Україні пропонують своїм клієнтам продукт під назвою «проектне фінансування. Натомість 14 банків надають послуги з фінансування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, ідентифікуючи їх як «інвестиційне кредитування», «фінансування інвестиційних проектів», «проектне кредитування», «кредитування під інвестиційні потреби» тощо. Також у рейтингу присутні 15 банків, які взагалі не представлені на ринку послуг з фінансування проектів.

Вже на основі цих відомостей можна зробити висновок, що банківський сегмент ринку проектного фінансування в Україні розвинений слабо. Ті ж банки, які все ж надають таку послугу, практично не розкривають умови її здійснення, посилаючись на індивідуальний характер кожного запозичення та специфіку проекту, що фінансується.

Одним з головних чинників, які стримують розвиток проектного фінансування в Україні, є обмеження Національного банку щодо обсягів інвестування. Оскільки проектне фінансування, по-перше, потребує значних фінансових вкладень, а по-друге, носить довготривалий характер, то для його ефективного здійснення необхідним є забезпечення доступності кредитів для позичальників шляхом зниження їх вартості. Цього можна досягнути шляхом перегляду існуючої системи резервування коштів комерційних банків у напрямі зниження норми резервування. При цьому важливо створити стимулюючу систему обов'язкового резервування для банків, що активно займаються інвестиційним кредитуванням.

Основні переваги проектного фінансування полягають у наступному:

1) об'єктом оцінки кредитоспроможності виступає, в першу чергу, безпосередньо проект, а вже потім платоспроможність позичальника, що сприяє його постійному контролю та впровадженню вискоєфективних технологій та методів управління;

2) довгостроковість – забезпечує банку прибуток у вигляді відсотків;

3) активи, які задіяні в проекті, в заставу, як правило, не надаються.

Втім, існують ризики, обумовлені об'єктивними та суб'єктивними чинниками як економічного, так і правового характеру, зокрема:

1) економічні – проблеми з реалізацією продукції внаслідок жорсткої конкуренції, стрімкого розвитку технологій на світових ринках, девальвація національної валюти, проблеми із формуванням ресурсної бази банку;

2) юридичні – несприятливі зміни правової бази для реалізації проекту, можливість подвійного тлумачення норм законодавства сторонами проектного фінансування. Проблеми з отриманням дозвільної документації;

3) політичні – обумовлені можливістю перерозподілу ринку між олігархічними групами внаслідок зміни політичної кон'юнктури.

Банківське проектне фінансування може стати важливим та ефективним механізмом для забезпечення розвитку української економіки. Воно передбачає розробку індивідуальних умов фінансування для кожного інвестиційного проекту і може поєднувати у собі найрізноманітніші інструменти залучення коштів: емісію цінних паперів, прямі інвестиції у статутний фонд, банківський та комерційний кредити, субординовані борги, державне фінансування тощо. Досвід розвинених країн свідчить, що такі інноваційні структури створюють сприятливі умови для ефективної діяльності малих інноваційних підприємств, що реалізують оригінальні науково-технічні ідеї, через надання їм у тимчасове користування виробничих площ, матеріально-технічної бази, інформаційних мереж, забезпечення дослідними приладами і устаткуванням та надання консультативної допомоги з широкого кола науково-технологічних, економічних і правових питань.

Отже, в Україні проектне фінансування як самостійний банківський продукт наразі не може протистояти своїм традиційним альтернативам – інвестиційному кредитуванню та позикам на оновлення чи придбання капітальних фондів. Займатись проектним фінансуванням можуть лише великі і фінансово надійні банки, які мають у своєму розпорядженні довгострокові ресурси, ефективний механізм управління ліквідністю, дієвий ризик-менеджмент, колектив фахівців з фінансово-інвестиційного аналізу та консалтингу, надійних партнерів у сферах страхування, аудиту, проектування, кредитного рейтингування тощо. Саме дія цих факторів дає підстави говорити, що найближчим часом не слід очікувати на ріст обсягів проектного фінансування, що його пропонують українські банки.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Мінфін. Рейтинг стійкості банків за підсумками 4 кварталів 2019 року URL : <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/> (дата звернення 3.05.2020)
2. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 3.05.2020)